

בס"ד. ש"פ וירא, ח"י מרחשון, ה'תשכ"ה*

ואשה אחת מנשי בני הנביאים צעקה אל אלישע וגו'.¹ ומבואר במאמר של רבינו הזקן² כל פרטי הענינים שבסיפור ההפטרה בעבודת ה', כדלקמן (ס"ב). ובהקדם מ"ש במאמר של ר' הלל מפאריטש³ (שכנראה מיוסד על מאמר אדמו"ר הזקן הנ"ל) כעין הקדמה⁴, דהנה ידוע שכל הסיפורים שבתנ"ך, הגם שהיו כפשוטם, כי אין מקרא יוצא מידי פשוטו⁵, מ"מ, למה בררו הנביאים סיפורים אלו דייקא לכתבם בתנ"ך, ע"כ לומר מפני שרמזו בהם רזין וסודות עליונים וכמה דרכים לעבודת ה' (ע"כ ההקדמה של ר' הלל). ומובן, שכשם שההוראות שבהלכות ודינים שבתורה הם הוראות נצחיות בכל זמן ובכל מקום, כלשון אדמו"ר הזקן⁶: התורה היא נצחית וזוהו גם הפירוש במ"ש כי הם חיינו⁷ (לא רק שבזה היא חיותו (אין דעם לעבט ער), שלומד תורה מתוך חיות, אלא גם) שהתורה פועלת את (אופן) החיים (כיצד לחיות), והיינו, שחיותו של איש ישראל בכל זמן ובכל מקום צ"ל ע"פ הוראות התורה], כך גם ההוראות שבסיפורי התורה הם הוראות נצחיות, כי כל התורה היא תורה אחת, ואי אפשר להפריד ח"ו ענין א' מזולתו. וכפס"ד הרמב"ם⁸ שהאומר שאין התורה מעם ה', אפילו פסוק אחד אפילו תיבה אחת [ואין הפרש בין הפסוק⁹ אנכי הוי' אלקיך ובין הפסוק¹⁰ ותמנע היתה פלגש¹¹], אם אמר משה אמרו מפי עצמו (אפילו אם מודה שזהו אמת וקדוש, אלא שאומר שאין בזה דרגת הקדושה שבאנכי הוי' אלקיך¹²), הרי זה כופר

* ע"פ לקר"ש ח"ה ע' 332 ואילך.

(1) מלכים"ב ד, א ואילך. — התחלת ההפטרה דפרשתנו.

(2) בהביכלאך שיצאו לאחרונה מהשבי, וישנו גם מה שנדפס כבר מזמן (בגנוזי נסתרות ח"ג סד. מאה שערים יב"ג (כט, ב — ל, א). לקוטים יקרים (ריגא 1939) ע"ו (בתוס' הערות בחצע"ג), בשינויים קלים. ולאח"ז במאמרי אדמו"ר הזקן הקצרים ע' קלו. וראה שם ע' קלו. (3) נדפס בפלח הרמון ס"פ וירא (נח, א ואילך). — ולהעיר מהידוע בנוגע למאמרי החסידות של ר' הלל, שהיו מעיינים בהם וגם לומדים אותם (ראה תו"מ — רשימת היומן

ע' קפב. וש"נ).

(4) שם נח, א.

(5) שבת סג, א.

(6) תניא פ"ז.

(7) ברכת "אהבת עולם" דתפלת ערבית (ע"פ נצבים ל, כ).

(8) הל' תשובה פ"ג ה"ח.

(9) יתרו כ, ב. ואתחנן ה, ו.

(10) וישלח לו, יב.

(11) פיה"מ להרמב"ם סנהדרין פ"י (בעיקר השמיני מ"ג העיקרים).

(12) ומרז"ל אשר משנה תורה אמרה משה מפי עצמו (מגילה לא, ב) הרי שמע בסיני (רש"י

ב(כל ה)תורה (וכן אם אומר כן אפילו על ענין א' בתושבע"פ). ועד"ז אם לא מתייחסים להוראות שבסיפורי התורה כהוראות נצחיות, הנה לא זו בלבד שחסרים הוראות אלו, אלא חסרים גם ההוראות שבהלכות התורה, ועד לאנכי הוי' אלקיך. ובדוגמת ספר תורה שחסר בה אות אחת, הרי זה פוגם בכשרות כל הספר תורה¹³, דכיון שחלק מסויים בתורה אינו נצחי אצלו, היינו, שבזמן זה אינו קיים אצלו, הרי זה פסול בכל התורה כפי שהיא אצלו. ועד"ז בנוגע לסיפור שבהפטרה זו, שאע"פ שהי' הסיפור כפשוטו בגשמיות [דנוסף לכך שאין מקרא יוצא מידי פשוטו, כנ"ל, הרי סיפור זה הוא א' מט"ז המופתים שהראה אלישע (וכמארז"ל ע"פ¹⁴ פי שנים ברוחך, מכאן אתה דורש שמונה מופתים באליהו שש עשרה לאלישע¹⁵)], הנה מזה שהסיפור נקבע בתורה, מובן, שיש בו הוראה בעבודת ה'. ואין לומר שסיפור זה נקבע בתורה רק כדי לספר שנתקיימה הבקשה דפי שנים, כי, בשביל זה מספיק לומר שהיו ט"ז מופתים. וכיון שהתורה מספרת סיפור זה, ובכמה פרטים, מוכח, שכללות הסיפור וכל פרטיו שנקבעו בתורה הם הוראות נצחיות בעבודת ה'.

ב) **וז"ל** מאמר הנ"ל בביכלאך¹⁶: כשם שצועקים ביחידות על ריחוקן מאלקים חיים, כן ויותר מכן כל נשמה בעלותה בלילה — צועקת בקול מר על ריחוקה מאלקים חיים. ואמר ע"פ ואשה אחת מנשי בני הנביאים כו': אשה היא בחי' נשמה הנק' אשה יראת ה'. אחת אשר היא אחת עם הוי'. מנשי בני הנביאים שהוא כענין הנבואה, שענין הנבואה ל' ניב שפתים¹⁷ שמקבלים מבחי' דבר הוי', כן כל נשמה היא

בהשגתם (ראה בכ"ז בארוכה לקו"ש ח"ד פ' דברים ובהנסמן שם).

13) ראה זח"ג ע"א, א. תקו"ז תכ"ה (ע, א).

שו"ת נו"ב מהד"ת או"ח סק"ט. שו"ת אבני נזר חיו"ד סשע"א.

14) מלכיס"ב ב, ט.

15) רד"ק שם, יד.

16) לע"ע מצאתיו: א) ב"ביכל הורוויץ"

[בוך 1201]. ב) ב"ביכל וואַלף" [בוך 94] (בלא סימני פיסוק). בכותרת שם: "מאדמו"ר

הזקן נבג"מ זי"ע מה שאמר בלאדי. ובוזה"ל אמר" (כן הוא בביכל הורוויץ. בביכל וואַלף, בגנזי נסתרות וכו': שהשיב לא' על שאלתו ביחידות).

17) לשון הכתוב — ישעי' נו, יט.

ד"ה כאשר צוך, סנה' נו, ב. — נוסף* על זה שגם "מפי עצמו" דמשה הי' ברוח הקודש, כמ"ש התוספות במגילה (שם), וההפרש שבין משנה תורה לד' ספרים הראשונים הוא שמשנה תורה נתלבשה בהשגתו (ברוח הקודש שלו). וכ"ה גם בנוגע לתורה שבעל פה — שברמב"ם שם — כל החידושי תורה שנתגלו ע"י תלמיד ותיק שבכל דור ודור, שכולם ניתנו למשה מסיני, הם דבר הוי' ממש, אלא שנתלבשו

* כי מה ששמעו בסיני הוא כמו כל התורה, שהיא למעלה מבחי' רוח"ק של משה, ורק שד' ספרים הראשונים לא נתלבשו גם ברוח"ק של משה, ומש"כ ספר משנה תורה (ראה לקו"ש שם הערה 9).

כלי קיבול לקבל השגות וגילויי אלקות¹⁸. צעקה אל אלישע, נוטריקון אלי שע מלשון וישע ה' אל הבל כו', פי' שע אלי. עבדך אישי מת פי' אשי הוא אש יו"ד¹⁹ שבחי' אש יו"ד שהי' אצלי בהתלהבות והתלהטות אה' ברשפי אש להכלל ולהבטל בבחי' יו"ד חכ"ע — מת אצלי. ואתה ידעת כי עבדך הי' ירא את הוי' פי' ירא אותיות יאר, שהי' בו כח²⁰ להוסיף תוס' אור בהוי' והנושה בא לקחת את שני ילדי לו לעבדים פי' והנושה מלשון כי נשני אלקים²¹, שזה קאי על הנה"ב שהיא משכחת אותי מאלקות, בא לקחת את שני ילדיי הם דו"ר והוא רוצה שיהיו לו לעבדים²² לאה' זרות תאוות הגוף וליראות זרות פן יחסר לחמו. ויאמר אלי' אלישע מה יש לך בבית²³ כו', ותאמר אין לי כ"א אסוך שמן, פי' שאין לה כ"א עצם נקודת הנשמה. ויאמר כו' כלים רקים כו' פי' כמאמר רב מתיבתא בגי'ע²⁴ אעא דלא סליק בי' נהורא מבטשין לי' כך גופא דלא סליק בי' נהורא דנשמטא מבטשין לי'²⁵ וסליק בי' נהורא כו' וזהו"ע כלים רקים כו' שצריך להתבונן הרבה²⁶ איך שהוא כלי ריקן בלי שום דעת במוח ובלי שום דו"ר ויתמרמר מאד על ריחוקו ויצעק אל הוי' על ריחוקו מאלקים חיים מקוה"ח ואח"כ יבוא ליתרון האור מן החשך²⁷, כי באמת לאמיתו יש יתרון לאור כשהוא מן החשך דוקא. וזהו ואת ובניך תחי' בנותר²⁸. את הוא עצם הנשמה ובניך הם דו"ר שבכל נשמה — תחי' בנותר ביתרון אור מן החשך. כן יזכנו ה' כיר"א (עכ"ל).

ג) **ויש** להוסיף, שע"פ המבואר במאמר הנ"ל, יש לבאר הקשר והשייכות של התחלת ההפטרה (ואשה אחת וגו') עם התחלת פרשת השבוע, וירא אליו הוי'. ובהקדים, שבפשטות הענינים, השייכות

באלקות, הנה עוד זאת, בא לקחת את שני ילדיי לו לעבדים, שהאחוי"ר יהיו כו'.

(23) בלקוט"י: פי' בפנימיות.

(24) זח"ג קסח, א.

(25) עפ"ז יומתק התרגום ואגדה (הובא ברד"ק שם ד, 1) שככלות הכלים הביאו לה מאני תבירי ומתחברי במימרא דה' ויצקה השמן גם בהם.

(26) כנראה זהו פי' — אל תמעיטי.

(27) ע"פ לשון הכתוב — קהלת ב, יג. וראה ספר העזרכים חב"ד ערך אור — ביחס לחושך ס"ח. וש"נ.

(28) ראה גם לקו"ת ס"פ מסעי.

(18) הדיוק בני הנביאים — ראה בפלח הרמון שם.

(19) (עפמ"ש כ בלקו"ת שלח (מד, ד) אולי יש לבאר: יו"ד, אות הראשון דשם הוי'. דשם הוי' הוא נעלה מכל השמות שאין נמחקין, דשם הוי' הוא שם המפורש ושם העצם. ובשם הוי' עצמו, הוי"ד הוא התחלתו וראשיתו. וראה לקמן "תוס' אור בהוי"ו".

(20) בכת"י הורוויץ: כי כל נשמה בכחה.

(21) מקץ מא, נא.

(22) (עפמ"ש"ג (ירמי' ב, יג) שתיים רעות גוי' אותי עזבו גוי' לחצוב להם גוי' — אולי יש לבאר: דלכד זאת שהנה"ב משכחת אותו מאלקות ורוצה לבטל ח"ו את האחוי"ר

של הפטרה זו לפרשת השבוע היא, בגלל שבהפטרה מסופר אודות בן השונמית, שאלישע הבטיח לה את חובקת בן²⁹, וגם לאחרי כן פעל שהיא קיום להבן כו³⁰. וזהו בדוגמת הסיפור בפרשה אודות יצחק, שהמלאך בישר והנה בן לשרה אשתך³¹. וגם בנוגע לקיומו של הבן, כדאיתא במדרש³² על הפסוק³³ ויעש אברהם משתה גדול, עוג וכל גדולים עמו היו שם, והי' עוג לוועג על יצחק ואומר שיכול לבטלו באצבעו (והיינו שאין זה דבר קיים), אמר לו הקב"ה, מה אתה מבזה כו', ואדרבה, אין סופו של אותו האיש (עוג) ליפול אלא בידו (או שלא הי' דבר קיים מצד האמירה והעלהו שם לעולה גו'³⁴, ואח"כ נעשה הקיום — אל תעש לו מאומה³⁵). אבל עפ"ז, הרי רק הסיפור אודות בן השונמית שייך לפרשה, וא"כ, היתה ההפטרה צריכה להתחיל בסיפור זה (ובפרט שיש בו כ"א פסוקים ויותר³⁶), ללא ההקדמה ואשה אחת מנשי בני הנביאים גו'. אך ע"פ המבואר במאמר הנ"ל, יש לבאר גם הקשר של התחלת ההפטרה (ואשה אחת גו') עם הפרשה.

ד) והענין בזה, דהנה, מ"ש בהתחלת הפרשה וירא אליו הוי', אף שבא בהמשך לס"פ לך לך, שכיון שנימול אברהם, לכן וירא אליו, לבקר את החולה³⁷, הרי זה פרשה חדשה, שמורה שזהו"ע חדש, כי, בס"פ לך לך נאמר שנימול אברהם וישמעאל בנו וכל אנשי ביתו גו' נמולו אתו, דהיינו, כולם ביחד, ואילו בפרשת וירא נאמר וירא אליו הוי', לאברהם דוקא, שהו"ע ונפלינו אני ועמך³⁸. והנה, הגילוי דוירא גו' הוא גילוי נעלה ביותר, כי, ענינו לבקר את החולה, דחולה בגימטריא מ"ט³⁹, כיון שהי' אצל אברהם רק מ"ט שערי בינה, שזהו מה שניתן לנבראים שיוכלו להמשיך בכח עצמם, כמארז"ל⁴⁰ חמשים שערי בינה נבראו בעולם וכולן ניתנו למשה חסר אחד, ואילו שער הנ"ן אינו בשייכות לנברא⁴¹, אלא — בורא, בחי' אחד, שזהו מה שמקבלים מלמעלה. וזהו

37) פרש"י עה"פ.

38) תשא לג, טז.

39) ראה טעמ"צ (להאריז"ל) ר"פ וירא. ד"ה חמישים שע"ב תרנ"ג (בקונטרס חי אלול תש"ג. בהוספה לסה"ש תש"ג ע' 201. ולאח"ז — בסה"מ תרנ"ג ע' ער ואילך).

40) ר"ה כא, ב.

41) פתיחת הרמב"ן לפירושו על התורה.

29) מלכים ב ד, טז.

30) שם, לה.

31) פרשתנו יח, י.

32) ב"ר פנ"ג, י.

33) פרשתנו כא, ח.

34) שם כב, ב.

35) שם, יב.

36) מגילה כג, א. וכאן (גם להמסיימים

ב"ותאמר שלום" בלאה"כ — סליק ענינא.

וירא אליו, לבקר את החולה, שהגילוי מלמעלה ריפא⁴² את החולי של אברהם, והיינו, שנתבטל הענין שהי' חולה (בגימטריא מ"ט), כיון שקיבל גם שער הנו"ן. והנה, גם ענין זה הוריש אברהם לבניו אחריו, לכל אחד מישראל, שיש לו בירושה לא רק מה שאברהם אבינו השיג ע"י היגיעה בעבודתו, אלא גם הגילוי דוירא שנמשך מלמעלה, והיינו לפי שירוש מקבל הכל.

אמנם כל זה הוא מצד הנשמה, אבל הגוף הרי הוא מעלים ומסתיר כו'. אך על זה נאמר בהפטרה, ואשה אחת מנשי בני הנביאים צעקה אל אלישע וגו', שאפילו כאשר הנשמה נמצאת בגוף המעלים, וההעלם הוא עד כדי כך שעבדך אישי מת, הנה גם אז ה"ה אשה אחת, שהיא אחת (מיוחדת) עם הוי', שלכן נוגע ואיכפת לה ההעלם, וכלשון המאמר: "בלילה צועקת בקול מר", והיינו, שזהו אמנם מעמד ומצב של לילה, העלם והסתר, אבל אעפ"כ ה"ה צועקת כו'. וצעקה זו פועלת אשר את ובנייך תחיי בנותר, והיינו, שעיי"ז נעשה יתרון, וכמאמר⁴³ כד אתכפיא סטרא אחרא אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמינן, כיון שיתרון האור הוא מתוך החושך דוקא. כן יזכנו ה' כיר"א.

(42) ראה בהשיחה ס"ב (לקמן ריש ע' שם פ' חוקת ד"ה על כן יאמרו פ"ב (סה, ג).
(237). ד"ה באתי לגני תשי" בתחלתו (סה"מ הישי"ת ע' 111).

(43) ראה תניא פכ"ז. לקו"ת ר"פ פקודי.